

Fundusze Europejskie
 Program Regionalny

WARMIA MAZURY
 Zdrowe życie, czysty zysk

WFOŚiGW
 W OLSZTYNIE

Unia Europejska
 Europejski Fundusz
 Rozwoju Regionalnego

KANCELARIA ŚRODOWISKOWA
 RONIKIER I WSPÓLNICY SP. Z O.O.

**Proces Inwestycyjny
 i Ocena Oddziaływania na Środowisko w projektach
 z działań 4.1, 4.2, 5.1, 5.2, 5.3 RPO WiM 2014-2020**

Joanna Tomasziewicz
 Olsztyn, 27 lipiec 2016 r.

RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014 – 2020
 – główne przedsięwzięcia w działaniach 4.1, 4.2, 5.1, 5.2 i 5.3

<p>Działanie 4.1 Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii z OZE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa i rozbudowa – instalacje OZE • Budowa i modernizacja sieci dystrybucyjnej
<p>Działanie 4.2 Efektywność energetyczna i wykorzystanie OZE w MŚP</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja i rozbudowa linii produkcyjnych, instalacji technicznych • Głęboka kompleksowa modernizacja energetyczna budynków
<p>Działanie 5.1 Gospodarka odpadowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Systemy gospodarowania odpadami komunalnymi w ramach RGO • Kompleksowa poprawa gospodarki odpadami niebezpiecznymi
<p>Działanie 5.2 Gospodarka wodno-ściekowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych • Budowa i modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę
<p>Działanie 5.3 Ochrona różnorodności biologicznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie miejsc ochrony różnorodności biologicznej • Realizacja zadań służących ochronie jezior

1. ZGODNOŚĆ PROJEKTU Z POLITYKĄ OCHRONY ŚRODOWISKA

1.1. Należy opisać, w jaki sposób projekt przyczynia się do realizacji celów polityki ochrony środowiska, w tym w zakresie zmiany klimatu, oraz w jaki sposób uwzględniono przedmiotowe cele w danym projekcie

- Cele polityki ochrony środowiska adekwatne do projektu – np. ochrona zdrowia i bezpieczeństwa ludzi, ochrona bioróżnorodności, cele środowiskowe dla wód, adaptacja do zmian klimatu, efektywność energetyczna, ochrona powierzchni ziemi, gleb, walorów krajobrazowych, itp.
+ zawsze zrównoważony rozwój

1.2. Należy opisać, w jaki sposób projekt jest zgodny z zasadą ostrożności, zasadą działania zapobiegawczego oraz zasadą naprawiania szkody w pierwszym rzędzie u źródła i zasadą „zanieczyszczający płaci”.

- Zgodnie z art. 191 ust 2 TFUE, polityka Unii w dziedzinie środowiska naturalnego stawia sobie za cel wysoki poziom ochrony, z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Unii. Harmonizacja rynku wewnętrznego UE opiera się na ogólnych zasadach ochrony środowiska
- Inne zasady i polityki ważne dla oceny projektu!

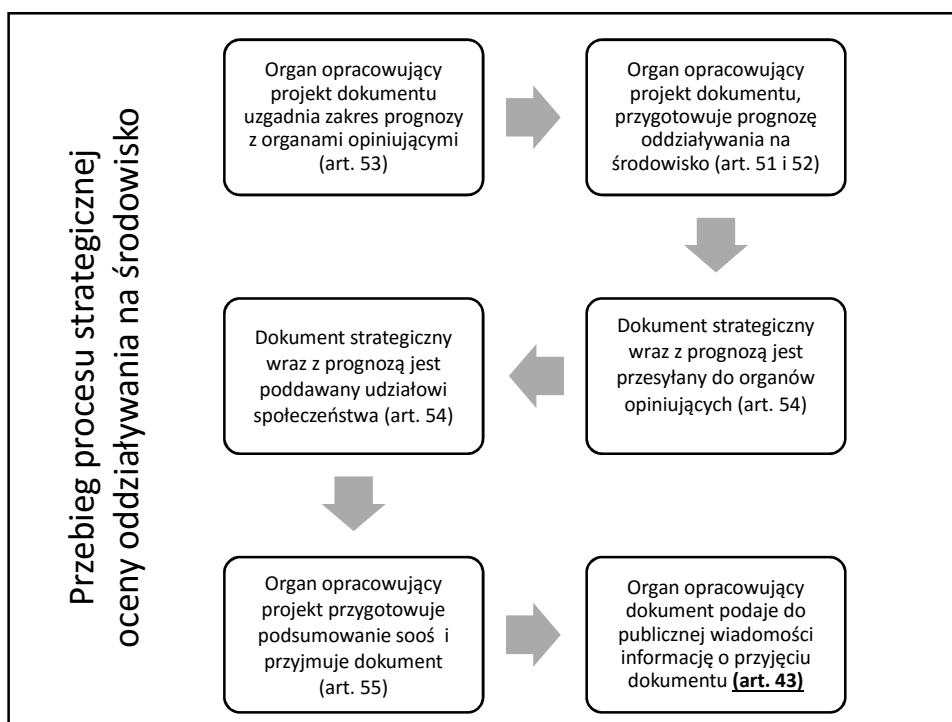
Stosowanie dyrektywy 2001/42/WE

2. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

- 2.1. Czy projekt jest realizowany w wyniku planu lub programu, innego niż program operacyjny?
- 2.2. Jeżeli w odpowiedzi na pytanie 2.1 zaznaczono „TAK”, należy określić, czy dany plan lub program podlegał strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko zgodnie z dyrektywą SOOŚ
- Jeżeli zaznaczono odpowiedź „NIE”, należy podać krótkie wyjaśnienie
 - Jeżeli zaznaczono odpowiedź „TAK”, należy podać nietechniczne streszczenie sprawozdania dotyczącego środowiska oraz informacji wymaganych w art. 9 ust. 1 lit. b) przedmiotowej dyrektywy (łącznie internetowe albo kopię elektroniczną): Przygotowane zgodnie z art. 5 i załącznikiem I do dyrektywy 2001/42/WE. + dokumenty wymagane w ramach RPO WiM
- Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko (sooś), to postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu, obejmujące w szczególności (art. 3, ust. 1, p. 14 ustawy ooś) :
- a) uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko,
 - b) sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko,
 - c) uzyskanie wymaganych ustawą opinii,
 - d) zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu

W jakich przypadkach jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko?

- Przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty dokumentów strategicznych określonych w art. 46 ustawy ooś. Przeprowadzenie sooś jest też wymagane w przypadku wprowadzania zmian do już przyjętego dokumentu.
- W myśl art. 48 organ opracowujący projekty dokumentów, może, po uzgodnieniu z właściwymi organami, odstąpić od przeprowadzenia sooś, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Informację o odstąpieniu od przeprowadzenia sooś organ opracowujący projekty dokumentów, podaje do publicznej wiadomości bez zbędnej zwłoki.
- Przy odstąpieniu od przeprowadzenia sooś bierze się pod uwagę uwarunkowania określone w art. 49.

Stosowanie dyrektywy 2011/92/WE

3. OCENA ODDZIAŁYWANIA PRZEDSIĘWZIĘCIA NA ŚRODOWISKO

3.1. Czy projekt jest rodzajem objętym:

- § 2 rozporządzenia OOŚ (należy przejść do pytania 3.2);
- § 3 rozporządzenia OOŚ (należy przejść do pytania 3.3);
- żadnym z powyższych paragrafów rozporządzenia OOŚ (należy przejść do pytania 3.4) — należy przedstawić wyjaśnienie poniżej.

- Przedsięwzięcie – jest to zamierzenie budowlane lub inna ingerencja w środowisko polegająca na przekształceniu lub zmianie sposobu wykorzystania terenu, w tym również na wydobywaniu kopalin
- Przedsięwzięcia powiązane technologicznie kwalifikuje się jako jedno przedsięwzięcie, także jeżeli są one realizowane przez różne podmioty
- Jeżeli projekt składa się z szeregu robót/działań/usług, które są zaklasyfikowane do różnych grup (przedsięwzięć), informacje należy podać oddzielnie dla poszczególnych zadań inwestycyjnych... (Instrukcja RPO WiM)

Grupy przedsięwzięć

- Przedsięwzięcia wymienione w rozporządzeniu ooś zawsze wymagają uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przed złożeniem wniosku o pozwolenie na budowę lub inne decyzje określone w art. 72 ustawy ooś
 - mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko – § 2, p. 1 i 2 rozporządzenia ooś – zawsze wymagają przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko (ooś) w ramach wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (Grupa I)
 - mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko - § 3, p. 1, 2 i 3 rozporządzenia ooś – może wymagać przeprowadzenia ooś w ramach wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (Grupa II)
- Przedsięwzięcia nie wymienione w rozporządzeniu ooś – Grupa III – mogą wymagać przeprowadzenia oceny oddziaływania na obszar Natura 2000

[Dz U 2010 213 1397-Przedswiezecia mogace znacząco odd\(...\).rtf](#)

Zasady kwalifikacji przedsięwzięć

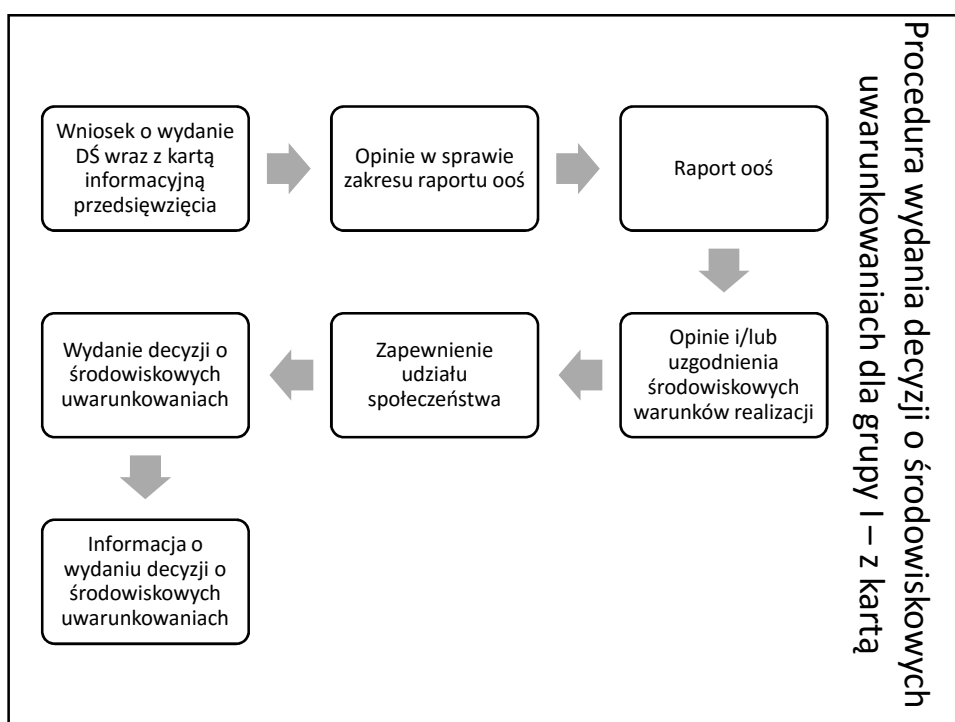
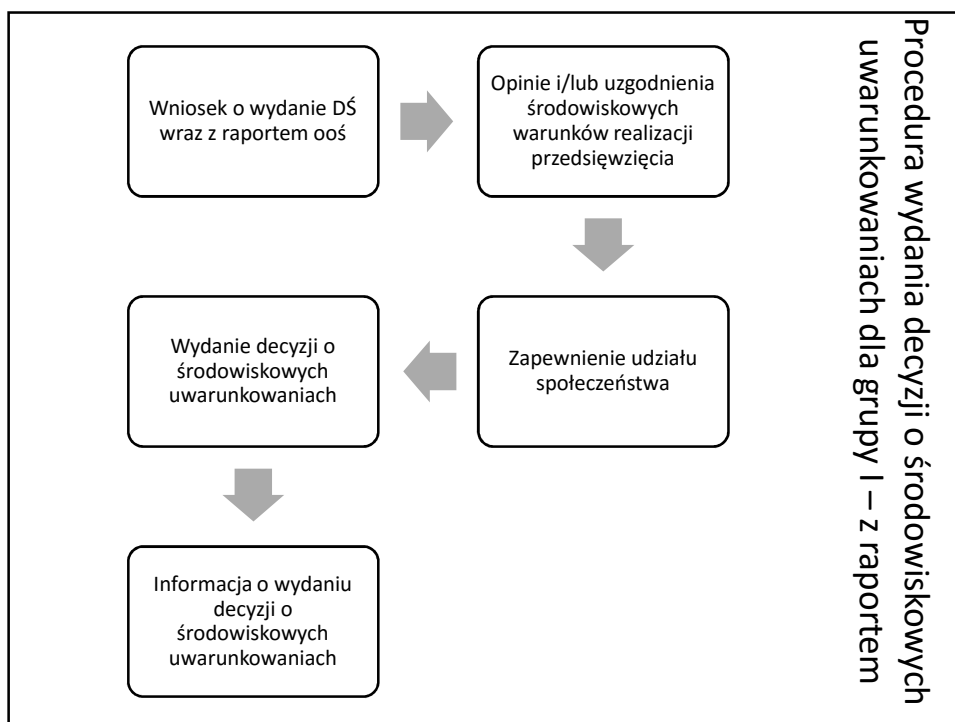
- Jeżeli planowana inwestycja posiada elementy, które można przypisać zarówno do I, jak i do II grupy – nie należy rozdzielać przedsięwzięć, tylko potraktować je jako I grupę
- Jeżeli planowana inwestycja posiada cechy z dwóch lub więcej punktów w ramach jednego paragrafu, to rozstrzygnięcie, który to punkt, jest mniej istotne, gdyż nie zmienia skutku proceduralnego – ocenie podlega całość inwestycji
- Jeżeli planowana inwestycja zawiera element z grupy I lub II oraz inne elementy, których nie ujęto w rozporządzeniu, to zasadne jest poddać procedurze całość inwestycji
- Analizując przedsięwzięcie odnośnie jego występowania w rozporządzeniu należy uwzględnić wszystkie punkty i cechy
- Przebudowa i rozbudowa - zgodnie z osiąganymi progami
- W razie wątpliwości należy sięgać do dyrektywy ooś

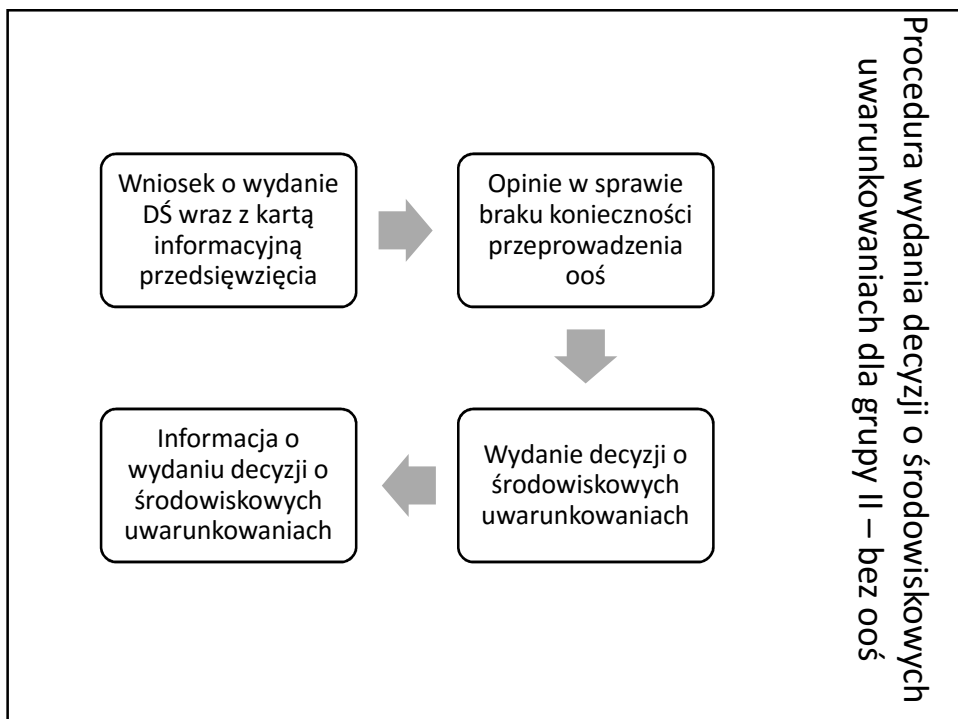
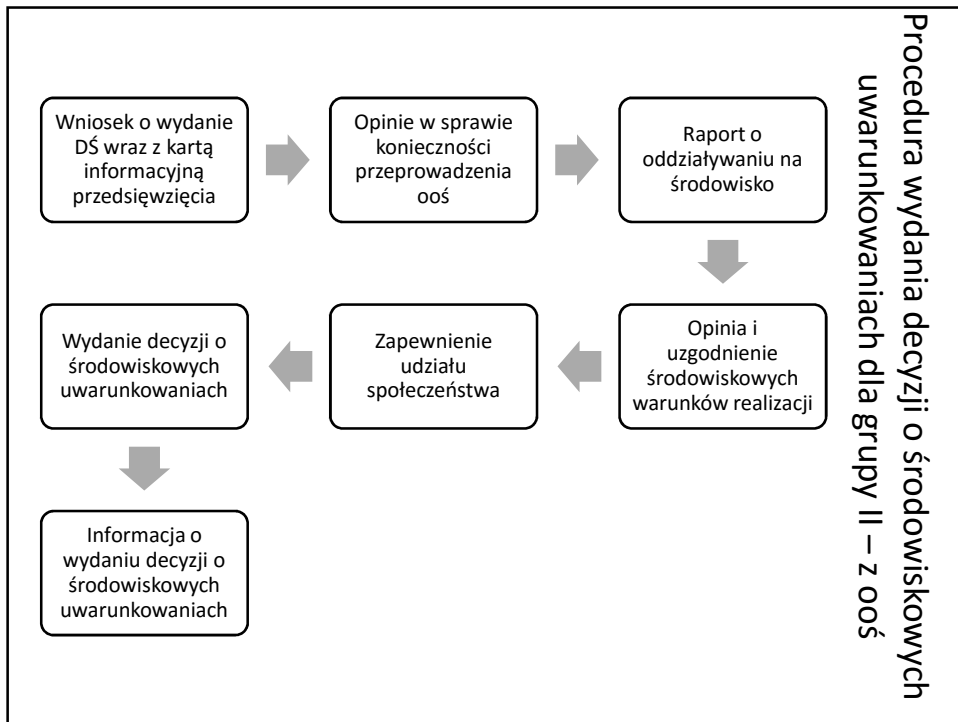
Ocena oddziaływania na środowisko

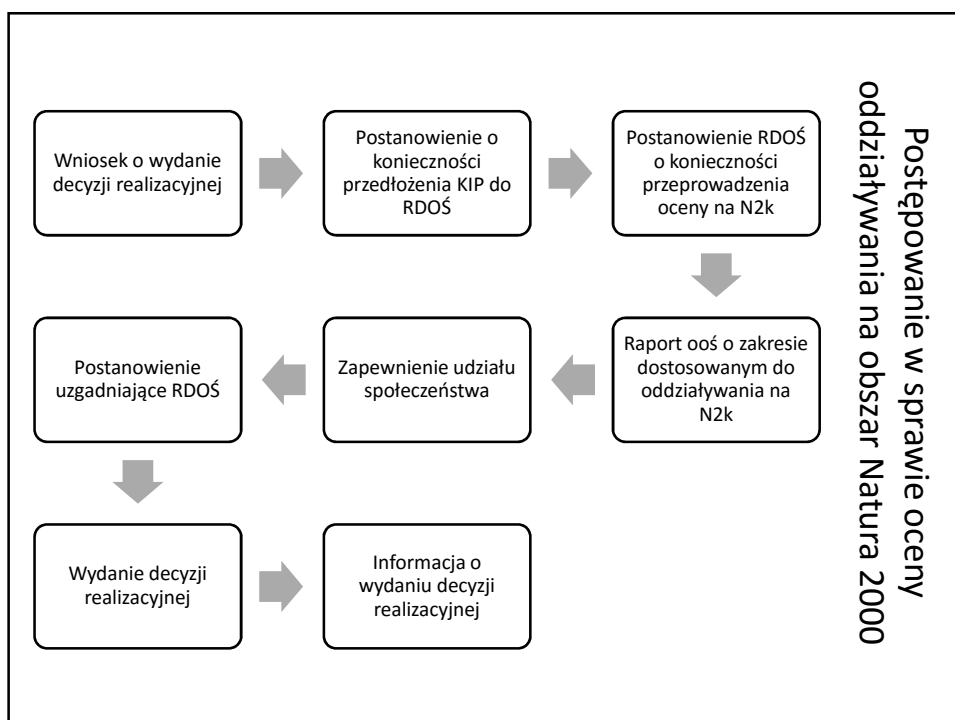
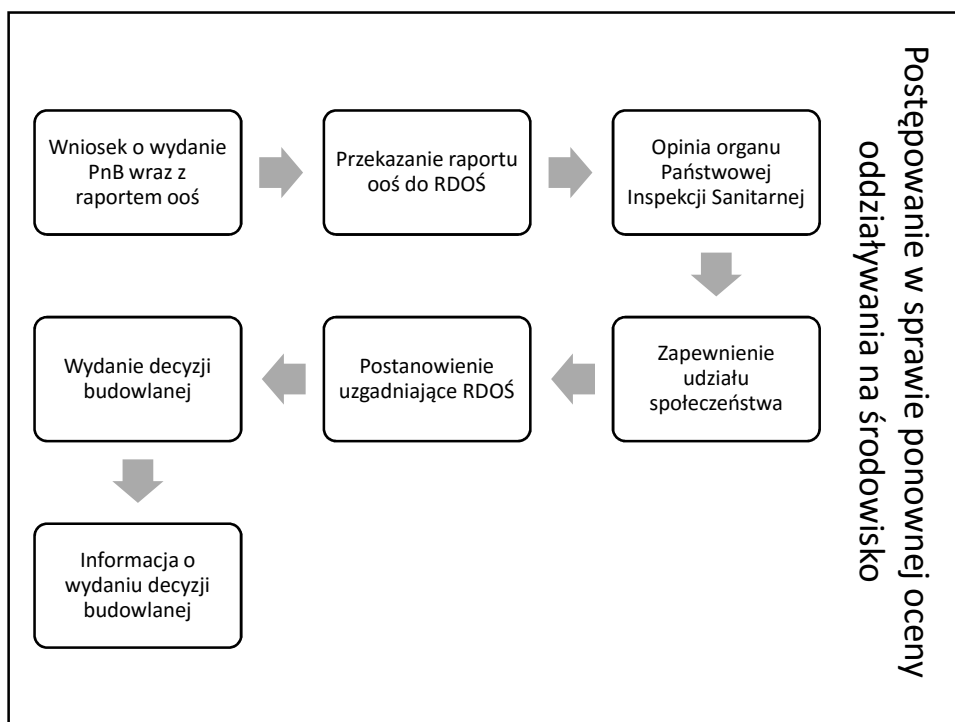
- Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko - rozumie się przez to postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia, obejmujące w szczególności (art. 3, ust. 1, pkt. 8 ustawy ooś):
 - a) weryfikację raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
 - b) uzyskanie wymaganych ustawą opinii i uzgodnień,
 - c) zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu;
- Ocena oddziaływania na środowisko może być przeprowadzona w ramach wydawania (art. 61):
 - a) decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dla przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko)
 - b) decyzji budowlanej (tzw. ponowna ooś)
 - c) decyzji realizacyjnej (dla przedsięwzięcia innego niż mogące znacząco oddziaływać na środowisko, które może znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000)

Przedmiot oceny oddziaływania na środowisko (art. 62)

- W ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko określa się, analizuje oraz ocenia:
 - 1) bezpośredni i pośredni wpływ danego przedsięwzięcia na:
 - a) środowisko oraz zdrowie i warunki życia ludzi,
 - b) dobra materialne,
 - c) zabytki,
 - ca) krajobraz, w tym krajobraz kulturowy,
 - d) wzajemne oddziaływanie między elementami, o których mowa w lit. a-ca,
 - e) dostępność do złóż kopalin;
 - 2) możliwości oraz sposoby zapobiegania i zmniejszania negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;
 - 3) wymagany zakres monitoringu.
- W ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 określa się, analizuje oraz ocenia oddziaływanie przedsięwzięć na obszary Natura 2000, biorąc pod uwagę także skumulowane oddziaływanie przedsięwzięcia z innymi przedsięwzięciami.
- Przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko zawsze wymaga udziału społeczeństwa

3.2. Jeżeli projekt objęty jest § 2 rozporządzenia OOŚ, należy załączyć następujące dokumenty i skorzystać z pola tekstowego w celu przedstawienia dodatkowych informacji i wyjaśnień

- a) nietechniczne streszczenie raportu z OOŚ;
- b) informacje na temat konsultacji z organami ds. ochrony środowiska, ze społeczeństwem oraz w stosownych przypadkach z innymi państwami członkowskimi przeprowadzonych zgodnie z art. 6 i 7 dyrektywy OOŚ;
- c) decyzję właściwego organu wydaną zgodnie z art. 8 i 9 dyrektywy OOŚ, w tym informacje dotyczące sposobu podania jej do wiadomości publicznej.

3.3. Jeżeli projekt objęty jest § 3 rozporządzenia OOŚ, czy przeprowadzono ocenę oddziaływania na środowisko?

- Jeżeli zaznaczono odpowiedź „TAK”, należy załączyć niezbędne dokumenty wskazane w pkt .3.2.
- Jeżeli zaznaczono odpowiedź „NIE”, należy podać następujące informacje:
 - a) ustalenie wymagane w art. 4 ust. 4 dyrektywy OOŚ (znane jako „decyzja dotycząca preselekcji”/”decyzja screeningowa”);
 - b) progi, kryteria lub przeprowadzone indywidualne badania przedsięwzięć, które doprowadziły do wniosku, że OOŚ nie była wymagana;
 - c) wyjaśnienie powodów, dla których projekt nie ma znaczących skutków środowiskowych, biorąc pod uwagę odpowiednie kryteria selekcji określone w załączniku III do dyrektywy OOŚ.

3.4. Zezwolenie na inwestycję/pozwolenie na budowę (w stosownych przypadkach)

3.4.1. Czy projekt jest już na etapie budowy (co najmniej jedno zamówienie na roboty budowlane)?

3.4.2. Czy udzielono już zezwolenia na inwestycję/pozwolenia na budowę w odniesieniu do danego projektu/przedsięwzięcia (w przypadku co najmniej jednego zamówienia publicznego na roboty budowlane)?

3.4.3. Jeżeli zaznaczono odpowiedź „TAK” (na pytanie 3.4.2), należy podać datę.

3.4.4. Jeżeli zaznaczono odpowiedź „NIE” (na pytanie 3.4.2), należy podać datę złożenia wniosku o zezwolenie na inwestycję/decyzję budowlaną:

3.4.5. Jeżeli zaznaczono odpowiedź „Nie” (na pytanie 3.4.2.), należy określić przeprowadzone dotychczas czynności administracyjne i opisać te, które pozostały do przeprowadzenia

3.4.6. Kiedy oczekuje się wydania ostatecznego zezwolenia na inwestycję/decyzji budowlanej (lub ostatecznych zezwoleń na inwestycję/decyzji budowlanych)?

3.4.7. Należy określić właściwy organ (lub właściwe organy), który wydał lub wyda zezwolenie na inwestycję/decyzję budowlaną

➤ Zezwolenie na inwestycję – według dyrektywy ooś – oznacza decyzję właściwego organu lub organów, na podstawie której wykonawca otrzymuje prawo do wykonania przedsięwzięcia

Stosowanie dyrektywy 92/43/EWG

4. INWESTOWANIE NA OBSZARACH NATURA 2000

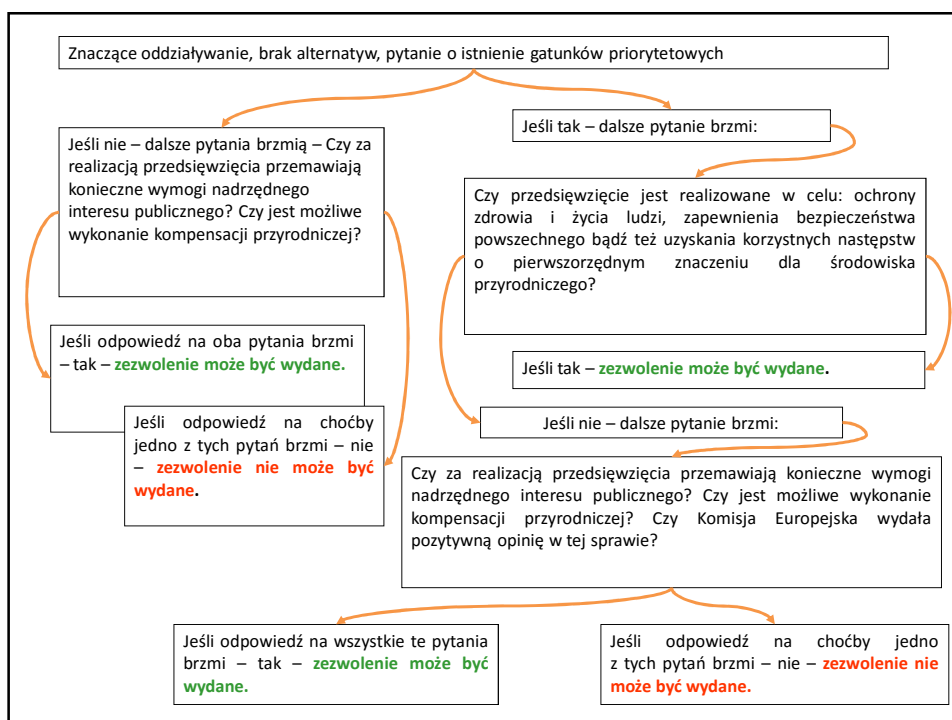
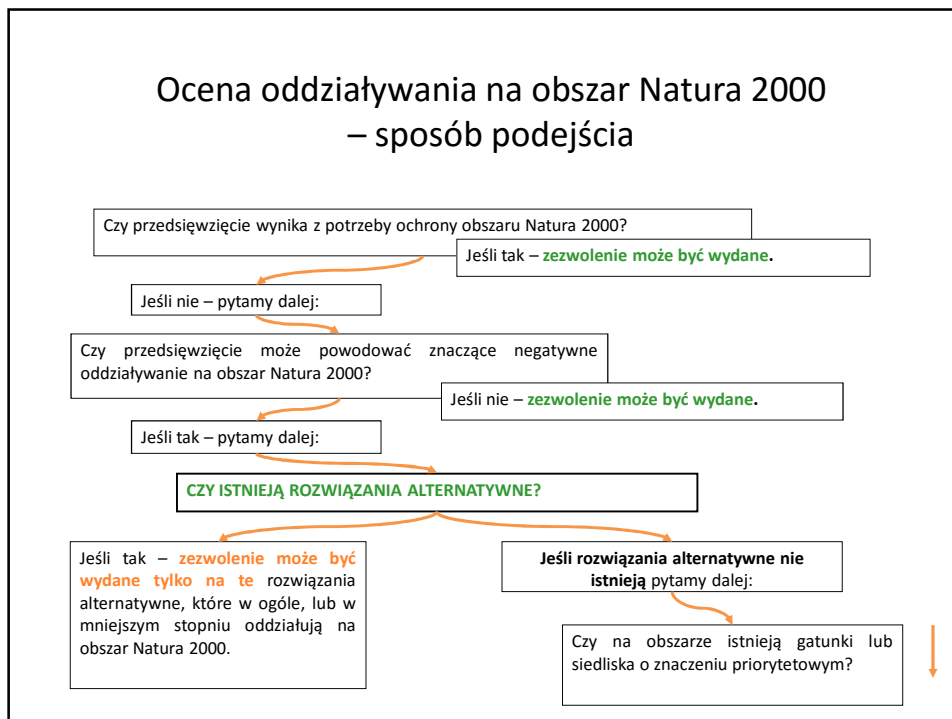
4.1. Czy projekt może samodzielnie lub w połączeniu z innymi projektami znacząco negatywnie wpłynąć na obszary, które są lub mają być objęte siecią Natura 2000?

4.2. Jeżeli w odpowiedzi na pytanie 4.1 zaznaczono „TAK”, należy przedstawić:

- 1) decyzję właściwego organu oraz odpowiednią ocenę przeprowadzoną zgodnie z art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej;
- 2) jeżeli właściwy organ ustalił, że dany projekt ma istotny negatywny wpływ na jeden obszar lub więcej obszarów objętych lub które mają być objęte siecią Natura 2000, należy przedstawić:
 - a) kopię standardowego formularza zgłoszeniowego Informacje dla Komisji Europejskiej zgodnie z art. 6 ust. 4 dyrektywy siedliskowej, zgłoszone Komisji (DG ds. Środowiska) lub;
 - b) opinię Komisji zgodnie z art. 6 ust. 4 dyrektywy siedliskowej w przypadku projektów mających istotny wpływ na główne siedliska lub gatunki, które są uzasadnione tak ważnymi względami jak nadrzędny interes publiczny inny niż zdrowie ludzkie i bezpieczeństwo publiczne lub korzystne skutki o podstawowym znaczeniu dla środowiska.

4.3. Jeżeli w odpowiedzi na pytanie 4.1 zaznaczono „NIE”, należy dołączyć wypełnioną przez właściwy organ deklarację organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000 oraz mapę, na której wskazano lokalizację projektu i obszarów Natura 2000. Jeżeli projekt ma charakter nieinfrastrukturalny (np. wiąże się z zakupem taboru), należy to odpowiednio wyjaśnić i w takim przypadku nie ma obowiązku dołączania deklaracji.

Ocena oddziaływania na obszar Natura 2000 – sposób podejścia

Stosowanie dyrektywy 2000/60/WE

5. WPŁYW NA WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

- 5.1. Czy projekt obejmuje nowe zmiany charakterystyki fizycznej części wód powierzchniowych lub zmiany poziomu części wód podziemnych, które pogarszają stan jednolitej części wód lub uniemożliwiają osiągnięcie dobrego stanu wód/potencjału?
- 5.1.1. Jeżeli zaznaczono odpowiedź „TAK”, należy przedstawić ocenę oddziaływania na jednolitą część wód i szczegółowe wyjaśnienie sposobu, w jaki spełniono lub w jaki zostaną spełnione wszystkie warunki zgodnie z art. 4 ust. 7 ramowej dyrektywy wodnej.
- Należy wskazać także, czy projekt jest wynikiem krajowej/regionalnej strategii w odniesieniu do danego sektora lub wynikiem planu gospodarowania wodami w dorzeczu, który uwzględnia wszystkie istotne czynniki (np. wariant korzystniejszy dla środowiska, oddziaływanie skumulowane itd.)? Jeżeli tak, należy podać szczegółowe informacje.
- 5.1.2. Jeżeli zaznaczono odpowiedź „NIE”, należy dołączyć wypełnioną przez właściwy organ deklarację organu odpowiedzialnego za gospodarkę wodną. Jeżeli projekt ma charakter nieinfrastrukturalny (np. wiąże się z zakupem taboru), należy to odpowiednio wyjaśnić i w takim przypadku nie ma obowiązku dołączania deklaracji.

- Informacje z sentencji i uzasadnienia decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, pozwoleń wodnoprawnych i decyzji budowlanych

Cele środowiskowe i zasady ochrony wód – art. 38 – 38k ustawy Prawo wodne

- Wody, jako integralna część środowiska oraz siedliska dla zwierząt i roślin, podlegają ochronie, niezależnie od tego, czyją stanowią własność
- Dopuszczalne jest nieosiągnięcie celów środowiskowych dla wód, jeżeli spełnione są łącznie następujące przesłanki:
 - podejmowane są wszelkie działania, aby łagodzić skutki negatywnych oddziaływań na stan jednolitych części wód
 - przyczyny zmian i działań, które prowadzą do negatywnych skutków, są szczegółowo przedstawione w planie gospodarowania wodami
 - przyczyny tych zmian i działań są uzasadnione nadrzędnym interesem publicznym, a pozytywne efekty dla środowiska i społeczeństwa związane z ochroną zdrowia, utrzymaniem bezpieczeństwa oraz zrównoważonym rozwojem przeważają nad utraconymi korzyściami
 - zakładane korzyści wynikające z tych zmian i działań nie mogą zostać osiągnięte przy zastosowaniu innych działań, korzystniejszych z punktu widzenia interesów środowiska

5.2. Należy wyjaśnić, w jaki sposób projekt pokrywa się z celami planu gospodarowania wodami w dorzeczu, które ustanowiono dla odpowiednich jednolitych części wód.

- Wymienić jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych, jakie znajdują się w zasięgu oddziaływania projektu
- Podać cele środowiskowe, jakie zostały ustalone dla tych wód w planie gospodarowania wodami dorzecza
- Odnieść się do charakteru projektu i wpływu na cele środowiskowe ustalone dla wód powierzchniowych i podziemnych
- Zachować spójność z dokumentacją decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub dokumentacją projektową
- W razie potrzeby uzupełnić i rozszerzyć informacje z dokumentacji procedury administracyjnej

Stosowanie innych dyrektyw środowiskowych

6. DYREKTYWY: 91/271/EWG, 2008/98/WE, 2010/75/UE

- 6.1. Stosowanie dyrektywy Rady 91/271/EWG („dyrektywy dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych”) – projekty w sektorze usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków komunalnych.
- Należy wypełnić załącznik 2.4 - tabelę dotyczącą zgodności z dyrektywą dotyczącą oczyszczania ścieków komunalnych.
 - Należy wyjaśnić, w jaki sposób projekt jest spójny z planem lub programem związanym z wdrażaniem dyrektywy dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych.
- 6.2. Stosowanie dyrektywy 2008/98/WE Parlamentu Europejskiego i Rady („dyrektywy ramowej w sprawie odpadów”) – projekty w sektorze gospodarowania odpadami
- 6.2.1. Należy wyjaśnić, w jaki sposób projekt spełnia cele określone w art. 1 dyrektywy ramowej w sprawie odpadów. W szczególności, w jakim stopniu projekt jest spójny z odpowiednim planem gospodarki odpadami (art. 28), hierarchią postępowania z odpadami (art. 4) i w jaki sposób projekt przyczynia się do osiągnięcia celów w zakresie recyklingu na 2020 r. (art. 11 ust. 2).
- 6.3. Stosowanie dyrektywy 2010/75/UE Parlamentu Europejskiego i Rady („dyrektywy w sprawie emisji przemysłowych”) – projekty wymagające udzielenia pozwolenia zgodnie z przedmiotową dyrektywą
- Należy wyjaśnić, w jaki sposób projekt spełnia wymogi dyrektywy 2010/75/UE, w szczególności czyni zadość obowiązkowi eksploatacji zgodnie z zintegrowanym pozwoleniem opartym na najlepszej dostępnej technice (BAT) i w stosownych przypadkach przestrzega dopuszczalnych wielkości emisji określonych w przedmiotowej dyrektywie.
- 6.4. Wszelkie inne odpowiednie dyrektywy środowiskowe
- Nie powielać informacji z punktu 1.1.

7. KOSZT ROZWIĄZAŃ NA RZECZ ZMNIJSZENIA LUB SKOMPENSOWANIA NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

7. Koszt rozwiązań na rzecz zmniejszenia lub skompensowania negatywnego oddziaływania na środowisko, w szczególności wynikającego z procedury OOŚ lub innych procedur oceny (takich jak dyrektywa siedliskowa, ramowa dyrektywa wodna, dyrektywa w sprawie emisji przemysłowych) lub wymogów krajowych/regionalnych.

7.1. W przypadku takich kosztów, czy uwzględniono je w analizie kosztów i korzyści?

7.2. Jeżeli przedmiotowe koszty uwzględnia się w kosztach całkowitych, należy oszacować udział kosztów związanych z uruchomieniem rozwiązań na rzecz zmniejszenia lub skompensowania negatywnego oddziaływania na środowisko.

Należy krótko opisać rozwiązania

- Należy pamiętać o spójności tych informacji z danymi znajdującymi się w finansowej części projektu
- Rozwiązania zmniejszające lub kompensujące negatywne oddziaływania na środowisko powinny wypełniać zapisy decyzji administracyjnych (jako minimum) lub być działaniem dodatkowym
- Podane koszty mogą być szacunkowe

8. PRZYSTOSOWANIE SIĘ DO ZMIANY KLIMATU I ŁAGODZENIE ZMIAN KLIMATU, A TAKŻE ODPORNOŚĆ NA KLĘSKI ŻYWIOŁOWE

8.1. Należy wyjaśnić, w jaki sposób projekt przyczynia się do realizacji celów w zakresie zmiany klimatu zgodnie ze strategią „Europa 2020”, w tym zawiera informacje na temat wydatków związanych ze zmianą klimatu zgodnie z załącznikiem I do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 215/2014.

- **Cele klimatyczne strategii Europa 2020:**
 - Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 20 % w stosunku do poziomu z 1990 r. (lub nawet o 30 %, jeśli warunki będą sprzyjające)
 - Osiągnięcie 20% poziomu energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych
 - Wzrost efektywności energetycznej o 20 %
- **Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych dla Polski:**
 - Polska powinna zredukować emisję gazów cieplarnianych w systemie handlu uprawnieniami do emisji EU ETS21 o 21%, natomiast w obszarze non-ETS Polska będzie mogła zwiększyć emisję o 14%
 - Rodzaje działalności objęte ETS – instalacje określone w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz.U. 2011, poz. 695 z późn. zm.)

- Poprawa efektywności energetycznej następuje poprzez uzyskanie oszczędności energii w trzech obszarach: w wykorzystaniu końcowym, w przesyłach i dystrybucji oraz w sektorze wytwarzania – zapisy strategii energetycznych i niskoemisyjnych (uwaga – punkt 1.1.)
- Wysokość związanych z realizacją projektu wydatków na cele dotyczące zmian klimatu zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 215/2014:
 - przypisać współczynniki określone w tabeli 1 załącznika 1 do ww. rozporządzenia nr 215/2014 (współczynniki mogą wynieść 0%, 40% lub 100%) do odpowiednich kodów obszarów interwencji określonych dla projektu
 - uwzględniając określone w tym punkcie kwoty przyporządkowane do poszczególnych kodów obszaru interwencji, wyliczyć wysokość wydatków na cele związane ze zmianami klimatu projekcie poprzez pomnożenie danych współczynników przez koszty całkowite projektu

[Rozporządzenie wykonawcze 215 2014.pdf](#)

8.2 Należy wyjaśnić, w jaki sposób uwzględniono zagrożenia związane ze zmianą klimatu, kwestie dotyczące przystosowania się do zmian klimatu i ich łagodzenia oraz odporność na klęski żywiołowe. Należy uwzględnić następujące pytania pomocnicze:

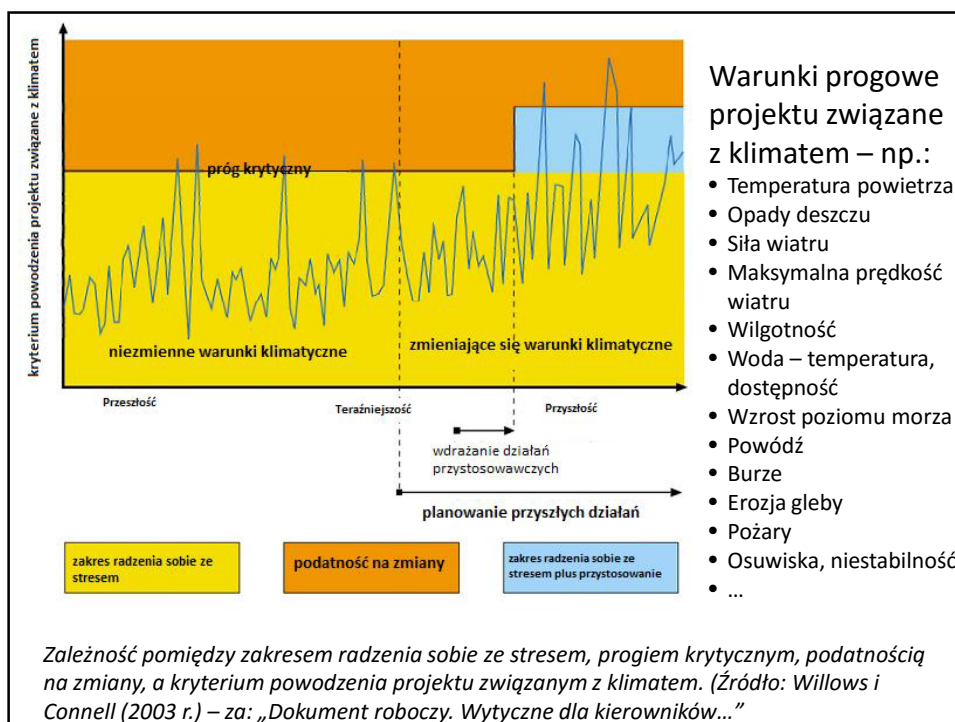
- 1) W jaki sposób oceniono rozmiar efektów zewnętrznych gazów cieplarnianych i kosztów zewnętrznych węgla (emisji gazów cieplarnianych)?
 - 2) Jakie są koszty alternatywne gazów cieplarnianych i w jaki sposób włączono je do analizy ekonomicznej?
 - 3) Czy rozważono alternatywne rozwiązania dotyczące mniejszego zużycia węgla lub oparte na źródłach odnawialnych?
-
- 4) Czy w trakcie przygotowywania projektu przeprowadzono ocenę zagrożeń wynikających ze zmian klimatycznych lub kontrolę podatności (ocenę ryzyka związanego prognozowanymi zmianami klimatu lub analizę podatności)?
 - 5) Czy w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i oceny oddziaływania na środowisko uwzględniono kwestie związane ze zmianami klimatu oraz czy dane kwestie zostały sprawdzone przez odpowiednie organy krajowe?
 - 6) W jaki sposób kwestie klimatyczne zostały uwzględnione w analizie i rankingu odpowiednich wariantów? W jaki sposób projekt odnosi się do strategii krajowej lub regionalnej w zakresie przystosowania się do zmian klimatu?
 - 7) Czy projekt w połączeniu ze zmianami klimatu będzie miał jakkolwiek pozytywny lub negatywny wpływ na otoczenie? Czy zmiany klimatu wpłynęły na lokalizację projektu?

Analizy związane z emisją gazów cieplarnianych – Wytyczne EBI

- Zasady analizy – kompletność, spójność, przejrzystość, ostrożność, równowaga, dokładność
- Gazy cieplarniane konieczne do włączenia do analizy śladu węglowego: dwutlenek węgla (CO₂); metan (CH₄); tlenek azotu (N₂O); fluorowęglowodory (HFC); erfluorowęglowodory (PFC); heksafluorek siarki (SF₆); i trifluorek azotu (NF₃) – przeliczane na ekwiwalent - CO₂-e
- Ramy projektowe do analizy śladu węglowego:
 - Zakres 1 – emisje ze źródeł w bezpośrednich granicach projektu
 - Zakres 2 – pośrednia emisja powodowana zużywaną energią elektryczną (przydzielone do projektu emisje elektrowni)
 - *Zakres 3 – inne emisje pośrednie (ze źródeł nie podlegających projektowi)*

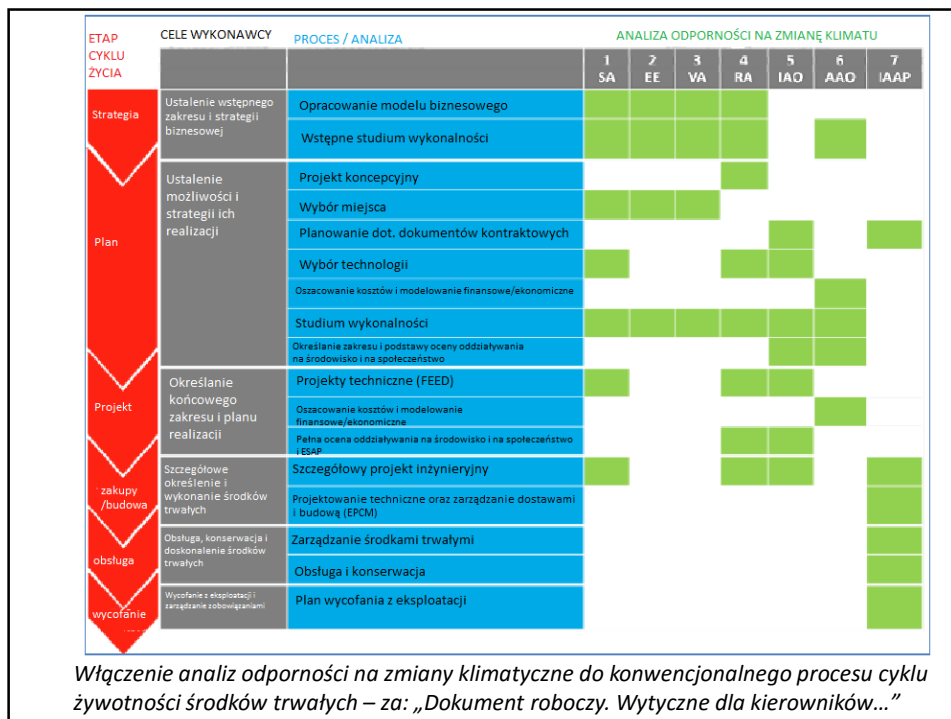
Analizy związane z emisją gazów cieplarnianych – Wytyczne EBI cd.

- Emisje bezwzględne – na podstawie szczegółowych danych o projekcie lub wiarygodnych wskaźników w oparciu o sprawdzone metodyki;
- Emisje bazowe (referencyjne) – wiarygodny alternatywny scenariusz bez projektu – czysto teoretyczny, ale realny
- Scenariusz podstawowy realizacji projektu musi określać prawdopodobne alternatywy do proponowanego rozwiązania:
 - Pod względem technicznym muszą odpowiadać wymaganym efektom
 - Są wiarygodne pod względem ekonomicznym i zgodności z prawem
- Emisje względne (emisje netto) to różnica między emisjami bezwzględnymi, a bazowymi. Mogą być dodatnie lub ujemne. Ujemne wskazują na zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych w porównaniu ze scenariuszem referencyjnym.

Siedem modułów w zestawie narzędzi dotyczących odporności na zmiany klimatyczne

Nr	Nazwa modułu	Komentarz
1	Analiza wrażliwości (SA)	Identyfikacja zmiennych, które mogą być istotne w łańcuchu projektu – proces na miejscu, środki produkcji, rezultaty, transport – skala wrażliwości
2	Ocena narażenia (EE)	Wynika z położenia geograficznego projektu – w podziale na obserwowane obecnie czynniki klimatyczne oraz scenariusze zmian w przyszłości
3	Analiza podatności (VA)	Matryca wrażliwości i narażenia na dany czynnik
4	Ocena ryzyka (RA)	Prawdopodobieństwo wystąpienia skutków, ocena ich znaczenia w kontekście powodzenia projektu
5	Identyfikacja możliwości przystosowawczych (IAO)	Działania, które odpowiadają na słabe punkty i zagrożenia – odpowiednie dla celów projektu
6	Ocena możliwości przystosowawczych (AAO)	Koszty i korzyści poszczególnych opcji, kryteria oceny, linie odniesienia, opcja 'brak działania'
7	Włączenie planu działań do projektu (IAAP)	Modyfikacje projektu, systemu zarządzania, plan finansowania, plan monitorowania i reakcji

8.3. Należy wyjaśnić, jakie rozwiązania przyjęto w celu zapewnienia odporności na bieżącą zmienność klimatu i przyszłą zmianę klimatu w ramach projektu. Należy odpowiedzieć w szczególności na następujące pytania: w jaki sposób uwzględniono zmianę klimatu podczas opracowywania projektu i jego części składowych np. w odniesieniu do sił zewnętrznych (np. obciążenie wiatrem, obciążenie śniegiem, różnice temperatury) i oddziaływań (np. fale upałów, drenaż, osuszenie, zagrożenie powodziowe, jak również przedłużające się okresy suszy wpływające np. na właściwości gleby).

- Działania, które wynikają z rodzajów zidentyfikowanego ryzyka na każdym etapie projektu – np. studium wykonalności, wyboru lokalizacji, planowania dokumentów kontraktowych, oceny oddziaływania na środowisko, projektu budowlanego – nawet jeżeli nie zostały ujęte w wydanych decyzjach administracyjnych
- Odporność projektu po wdrożeniu tych działań – pokazać zmniejszenie podatności i ryzyka klimatycznego
- Nie powielać informacji z punktu 8.2 (ani 8.1. i 1.1.)

9. INFORMACJA NA POTRZEBY REJESTRÓW PROWADZONYCH W GENERALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA

9.1 Czy beneficjent projektu jest podmiotem zobowiązanym do przekazywania informacji na potrzeby niżej wymienionych rejestrów prowadzonych w Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska:

- bazy danych o ocenach oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko
- centralnego rejestru form ochrony przyrody

- Do przekazywania danych do bazy OOŚ zobowiązane są organy właściwe do przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (od 01.01.2017 r. również oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 i ponownej oceny oddziaływania na środowisko) – RDOŚ, gmina, starosta, wojewoda.....
- Do przekazywania danych do rejestru form ochrony przyrody zobowiązane są organy, które ustanawiają formy ochrony przyrody – RDOŚ, marszałek województwa, gmina
- Jeżeli beneficjentem jest któryś z wymienionych organów administracji – do wniosku załącza oświadczenie – Załącznik 2.5

Podsumowanie

TRANSPOZYCJA DYREKTYW I KONWENCJI ŚRODOWISKOWYCH DO PRAWA POLSKIEGO

<p>Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.U. 197 z 21.7.2001, s. 30)</p>	<p>Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (ustawa ooś) (t.j. Dz. U. 2016 poz. 353) – Dział IV Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko</p>
<p>Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 26 z 28.1.2012, s. 1). Dyrektywa 2011/92 została zmieniona dyrektywą 2014/52/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. (Dz.U. L 124/1 z 25.4.2014)</p>	<p>Ustawa ooś – Dział V Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz na obszar Natura 2000 wraz z aktami wykonawczymi Termin transpozycji dyrektywy 2014/52/UE do polskiego porządku prawnego mija 17 maja 2017 r. - kluczowe zmiany w ustawie ooś wejdą w życie 01 stycznia 2017 r. Rozporządzenie ooś – Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2010, poz. 1397 z późn. zm.)</p>
<p>Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7.) - ocena oddziaływania na obszary Natura 2000</p>	<p>Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2015 poz. 1651 z późn. zm.) – Rozdział 2 Formy ochrony przyrody; Ustawa ooś - Dział V, Rozdział V - Ocena oddziaływania na obszar Natura 2000</p>

Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1) - ocena oddziaływania na jednolitą część wód	Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (t.j. Dz.U. 2015 poz. 469 z późn. zm.) – Dział III Rozdział 1 – Cele środowiskowe i zasady ochrony wód, art. 38j Ustawa ooś – art. 81 ust. 3
Dyrektywa Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (Dz.U. L 135 z 30.5.1991, s. 40)	Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne – Dział III Rozdział 1 – Cele środowiskowe i zasady ochrony wód, art. 43
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (Dz.U. L 312 z 22.11.2008, s. 3)	Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach (Dz.U. 2013 poz. 21 z późn. zm) wraz z aktami wykonawczymi Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2013 r. poz. 1399, z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 17)	Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2013, poz. 1232 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi

KONWENCJA o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, sporządzona w Aarhus dnia 25 czerwca 1998 r. Dz.U. 2002, poz. 706	Ustawa ooś – Dział II i III
KONWENCJA O ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzona w Espoo dnia 25 lutego 1991 r. Dz.U. z 1999, poz. 1110	Ustawa ooś – Dział VI
KONWENCJA o różnorodności biologicznej, sporządzona w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r. Dz. U. 2002, poz. 1532	Ustawa o ochronie przyrody
EUROPEJSKA KONWENCJA KRAJOBRAZOWA sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r. Dz. U. 2006, poz. 98	Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu Dz. U. 2015, poz. 774

Podsumowanie

DOKUMENTY OOŚ ZAŁĄCZANE DO WNIOSKU O DOFINANSOWANIE

Jakość i czytelność dokumentacji ooś przekazywanej razem z wnioskiem o dofinansowanie

1. Do wniosku należy załączyć tylko te dokumenty, które są wymienione w formularzu 2.1 – które potwierdzają opisane w nim treści – w zależności od rodzaju przedsięwzięcia i procedur, jakie przeprowadzono przed wydaniem zezwolenia na realizację
2. Według zaleceń KE - podstawowym dokumentem opisującym charakter oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko powinno być streszczenie raportu w języku niespecjalistycznym (to, które było przedmiotem postępowania ooś), cały raport należy załączać jedynie w uzasadnionych przypadkach
3. Załączniki specjalne należy przedstawiać ściśle według wskazań wytycznych i instrukcji
4. Przesyłana dokumentacja powinna być jasno skatalogowana i opisana
5. W przypadku zmiany wniosku, dodatkowe dokumenty ooś należy dołączyć tylko wtedy, gdy jest to uzasadnione w kontekście zakresu modyfikacji

Podsumowanie

PODSTAWOWE WYTYCZNE I DOKUMENTY W ZAKRESIE OOŚ

Wytyczne i dokumenty – polityka ochrony środowiska

Dokument	Źródło
Konferencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zrównoważonego rozwoju Rio+20 - "Przyszłość jaką chcemy mieć"	http://www.unic.un.org.pl/rio20/
Plan ochrony zasobów wodnych Europy - COM(2012) 673 wersja ostateczna	eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=URISERV%3A128196
Wytyczne dotyczące sposobu stosowania zasady ostrożności	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=URISERV%3A132042
Program działań w zakresie środowiska do 2020 r. - "Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety"	Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 1386/2013/UE z dnia 20 listopada 2013 r. http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013D1386&from=PL
Strategia Rozwoju Kraju 2020	https://www.mr.gov.pl/media/3336/Strategia_Rozwoju_Kraju_2020.pdf

Wytyczne i dokumenty – ooś, Natura 2000, RDW

Dokument	Źródło
Interpretacja definicji niektórych kategorii projektów zawartych w załącznikach I oraz II do Dyrektywy OOŚ	www.pot.gov.pl/component/rubberdoc/doc/1593/raaw
Poradniki GDOŚ i inne materiały przygotowane i opublikowane w ramach wsparcia systemu OOŚ	http://www.gdos.gov.pl/publikacje
Poradniki, wytyczne i inne opracowania KE dotyczące procesu ooś, w tym przygotowania raportu ooś, oddziaływań skumulowanych, uwzględniania zmian klimatu i bioróżnorodności w ocenach oddziaływania na środowisko, itp.	http://ec.europa.eu/environment/eia/eia-support.htm

Wytyczne i dokumenty – ooś, Natura 2000, RDW – cd.

Dokument	Źródło
Różne poradniki i dokumenty (w tym również tłumaczenia poradników KE) publikowane na stronie NGO – Klubu Przyrodników	http://www.kp.org.pl/index.php?Itemid=62&id=34&option=com_content&task=view
Jakość oceny oddziaływania na środowisko w Polsce - raport WWF na temat jakości raportów ooś w Polsce	http://www.wwf.pl/fakty_ciekawostki/biblioteka/?2140/Raport-na-temat-jakosci-ocen-oddziaływania-na-srodowisko-w-Polsce
Equator Principles	http://www.equator-principles.com/
Publikacje IAIA - International Association for Impact Assessment	http://www.iaia.org

Wytyczne i dokumenty – adaptacja do zmian klimatu

Dokument	Źródło
Strategia Europa 2020	http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_PL_ACT_part1_v1.pdf
Europa efektywnie korzystająca z zasobów	http://ec.europa.eu/resource-efficient-europe/pdf/resource_efficient_europe_en.pdf
Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r.	https://www.mos.gov.pl/g2/big/2015_09/43af1db4587a65ef8c3703ec2bf57972.pdf
Krajowy Plan Działań dotyczący Efektywności Energetycznej dla Polski	http://www.mg.gov.pl/files/upload/14830/KPDzEE%202014%20wer.1.9_OSTATECZNA.pdf
Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 (SPA 2020)	http://www.metropolie.pl/wp-content/uploads/2012/07/Strategiczny-plan-adaptacji-do-zmian-klimatu.pdf
Adaptacja wrażliwych sektorów i obszarów Polski do zmian klimatu do roku 2070	ios.edu.pl/klimada/Adaptacja2070.pdf

Wytyczne i dokumenty – adaptacja do zmian klimatu cd.

Dokument	Źródło
Poradnik przygotowania inwestycji z uwzględnieniem zmian klimatu (...)	http://klimada.mos.gov.pl/blog/2015/10/30/poradnik_przygotowania_inwestycji/
Dokument roboczy – wytyczne dla kierowników projektów: uodpornienie wrażliwych inwestycji na zmiany klimatu	https://klimada.mos.gov.pl/wp-content/uploads/2014/03/Uodpornienie-wra%C5%BClwych-inwestycji-na-zmian%C4%99-klimatu_wytyczne-dla-kierownik%C3%B3w-projekt%C3%B3w.pdf
Non-paper Guidance for project managers	http://ec.europa.eu/clima/policies/adaptation/what/docs/non_paper_guidelines_project_managers_en.pdf

Podsumowanie

PYTANIA I DYSKUSJA

KANCELARIA ŚRODOWISKOWA
RONIKIER I WSPÓLNICY SP. Z O.O.

Dziękuję za uwagę

Joanna Tomasziewicz

Kancelaria Środowiskowa Ronikier i Wspólnicy,
Sp. z o.o. w Warszawie, ul. Bonifraterska 14
biuro@kancelariasrodowiskowa.pl